

Kerstrepertoire 2017

Enkele notities bij ons kerstrepertoire. Door Karel Bruinsma.

Puer natus est stamt uit de Gregoriaanse traditie. Het is de introïtus van de derde mis voor Kerstdag. De vaste Latijnse tekst die de geboorte van het kind Jezus bejubelt vormde voor Kees de Wijs de inspiratiebron om er een eigen bewerking van te maken. Kees de Wijs was organist en dirigent van diverse koren en studeerde aan het Nederlands Instituut voor kerkmuziek.

Ook Bernhard Diamant (1872-1931) was een koordirigent, pianist en organist.

Ons ghenaket die avondstaer is een kerstlied dat hij opdroeg aan zijn lieve vrouw. Het is een klassieker geworden in het repertoire van oude Nederlandse kerstliederen.

In the bleak midwinter is op en top een typische Christmas Carol in de traditie van de Engelse koorzang. Gebaseerd op een gedicht van Christina Rossetti, voor het eerst gepubliceerd in 1872. Componist Gustav Holst voorzag de tekst in 1906 voor het eerst van muziek. In 1911 deed Harold Darke dat nog eens over en zijn versie is in Engeland veruit het populairst.

L' Adieu de bergers

L' Enfance du christ is een kerstoratorium van Hector Berlioz en staat in de romantische traditie. Hij componeerde het in 1850 en de basis vormde het liefelijke l' Adieu de bergers (afscheid van de herders) dat Berlioz aan een aantal vrienden voorlegde ter beoordeling. Hij vertelde erbij dat hij het herderskoor had opgediept uit de archieven van de Eglise Saint Chapelle waar het omstreeks 1679 zou zijn geschreven door ene Pierre Ducré, muziekmeester van die kerk. Die geheimzinnigheid was vooral bedoeld om Berlioz' schaamte te verhullen. Hij vond het stuk namelijk te romantisch en niet passend bij zijn karakteristieke werken. Hij had het eigenlijk spelenderwijs geschreven tijdens een kaartspelletje waarbij hij zich verveelde. Maar toen het werkje bleek aan te slaan, besloot Berlioz er een heel oratorium om heen te bouwen hoewel hij zelf helemaal zo religieus niet was. Hij gebruikt dan ook geen letterlijke bijbelteksten, het verhaal van Jezus' geboorte zag hij vooral als een legende en met l'Enfance du Christ geeft Berlioz daar zijn eigen geslaagde muzikale interpretatie aan.

Mariä Wieglied komt uit Max Regers muziekstuk Schlichte Weisen en is in Duitsland (maar ook daarbuiten) een zeer geliefd kerstlied, het is een wiegelielied dat de moeder zingt voor haar pasgeboren kind. Ga maar lekker slapen mijn kind, we sluiten de harde boze wereld buiten.

In 1724 componeerde Johann Sebastian Bach de cantate **Du Friedefürst Herr Jesu Christ**, waarbij hij zich baseerde op een tekst van Jakob Eberts. Hij op zijn beurt gebruikte het evangelie van Mattheus en de brieven van Paulus aan de Thessalonikers waarin Jezus wordt voorgesteld als de bevrijdende Friedefürst, de prins van de vrede en de helper in nood op wie wij zondige mensen ons in alle vertrouwen kunnen verlaten.

Gaudete betekent letterlijk 'verheugt u' en werd als kerstgezing in de 16de eeuw gecomponeerd en gepubliceerd in de Piaae Cantiones, een collectie van Zweeds-Finse kerkgezangen die in 1582 werden uitgegeven. Ook hier horen we de apostel Paulus, dit maal in zijn brief aan de Filippenzen als hij zegt 'verheugt u de Heer te allen tijde'.

Tollite Hostias stamt eveneens uit een oratorium en wel het oratorio de Noël van Camille Saint Saëns dat in 1858 zijn première beleefde. In dit oratorium speelt het orgel een nadrukkelijke rol, zo ook bij het slotkoor Tollite Hostias. Het is een hymne aan de heer en de woorden komen van psalm 96: Draag offers aan en aanbidt de Heer in Zijn woning. De hemelen verheugen zich en de aarde jubelt voor het aangezicht des Heren nu Hij komt.

Les cloches du Hameau is een vrolijk en volkomen pretentieloos kerstliedje van de hand van Celine Dion op een melodietje van Johannes Brahms. Dion zong het vroeger altijd met haar broers en zussen. Het bezingt de sfeer van besneeuwde bergen en herders die zingend uit de Bergen terugkeren om bij het warme haardvuur thuis samen met familie en vrienden te genieten van de kersttijd.

A CHRISTMAS CAROL.

i.
 In the bleak mid-winter
 Frosty wind made moan ;
 Earth stood hard as iron,
 Water like a stone ;
 Snow had fallen, snow on snow,
 Snow on snow,
 In the bleak mid-winter
 Long ago.

ii.
 Our God, heaven cannot hold Him
 Nor earth sustain,
 Heaven and earth shall flee away
 When He comes to reign :
 In the bleak mid-winter
 A stable-place sufficed
 The Lord God Almighty—
 Jesus Christ.

iii.
 Enough for Him whom Cherubim
 Worship night and day,
 A breastful of milk
 And a mangerful of hay ;

Enough for Him whom Angels
 Fall down before,
 The ox and ass and camel
 Which adore.

iv.
 Angels and Archangels
 May have gathered there,
 Cherubim and Seraphim
 Thronged the air ;
 But only His Mother
 In her maiden bliss
 Worshiped the Beloved
 With a kiss.

v.
 What can I give Him,
 Poor as I am?—
 If I were a Shepherd
 I would bring a lamb,
 If I were a Wise Man
 I would do my part,—
 Yet what I can I give Him,—
 Give my heart.